

STANLEY ELLIN

CAL SABER
ENCAIXAR

TRADUCCIÓ DE
RAMON FOLCH I CAMARASA

CAL SABER ENCAIXAR

Primera edició: novembre del 2019

© Stanley Ellin, dels textos

© Ramon Folch i Camarasa, de la traducció al català
Títol original: Dreadful Summit

© Sagar Fornies, de la il·lustració de la coberta

© Editorial Efadós, d'aquesta edició
Carrer d'Edison, 3 · Nau A
Polígon industrial les Torrenteres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

© Editorial Efadós, de la col·lecció
Biblioteca Andreu Martín
Direcció de la col·lecció:
Andreu Martín Farrero
Coordinació de la col·lecció:
Judit Terradellas Saurí
Assessorament lingüístic:
M. Neus Doncel Saumell

ISBN 978-84-17432-19-5

DL B 23058-2019

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Aquella nit va ser la primera vegada que vaig veure Al Judge.

Al capdamunt de la seva columna del *Daily Press* sortia sempre una fotografia d'ell, però no era gaire bona. A la fotografia tenia els cabells negres i ondulats i una mena de cara seca i punxeguda; en canvi, quan jo el vaig veure, tenia els cabells gairebé ben grisos i la cara plena i tova, amb un sotabarba de greix que Déu n'hi do, i els ulls mig clucs, d'un excés de greix, també. Sospito que devia ser una foto molt vella.

Jo acostumava a llegir el *Press* cada vespre abans d'anar-me'n al llit. Començava per mirar les fotografies, que sovint eren de noies estupendes que ho ensenyaven gairebé tot, o d'accidents, amb cadàvers estesos per allà. Estaven molt bé.

Després llegia totes les historietes, fins i tot les que no m'agradaven gaire. Hi havia dues pàgines senceres d'historietes il·lustrades, i jo començava pel capdamunt de la pàgina de l'esquerra, me la llegia de cap a cap i després feia el mateix amb la pàgina de la dreta. Em semblava que no me'n podia anar a dormir sense haver-les llegides. Com aquella nit que Buttsy, el noi dels diaris, no passà. Buttsy acostumava a deixar-ne uns quants al taulell, cada vespre, i prenia una cervesa de franc. La nit que no va passar, vaig haver de sortir i comprar el *Press*, perquè no hauria pas pogut anar-me'n a dormir sense llegir les historietes.

Després llegia la pàgina tres, que és la pàgina dels crims i tota la pesca. Gairebé cada nit hi havia el mateix: un marit que pescava la seva dona, ben nua, amb un altre home, o algun sonat que agafava una nena pel seu compte i se la carregava. Després em ficava al llit, i pensava en tot allò i era com si ho veiés amb els meus ulls.

Generalment no llegia les altres notícies perquè hi havia massa números. Vull dir coses sobre els demòcrates o els republicans, o Rússia, plenes de xifres astronòmiques. Aquesta mena de notícies em feien venir son.

Sempre em guardava per al final la secció esportiva. I el millor d'aquesta secció era la columna d'Al Judge, que es titulava *El setial del Judge*. Era una bona columna en què l'home parlava dels diferents esports i de la gent que ho manegava. De vegades en la seva columna escrivia sobre un irlandès o un italià o un jueu que ell coneixia, i llavors els prenia el pèl, escrivint l'article en la seva mena de dialecte. A mi em feia riure d'allò més.

Els dissabtes la columna es titulava *Les sentències del Judge*, i llavors hi publicava interioritats, hi revelava secrets de les portades que feien els especuladors i hi deia els noms dels culpables, sense por de ningú. Em penso que jo l'admirava bastant, Al Judge, abans d'arribar a la conclusió que jo l'havia de matar.

Aquella nit era el vuit de novembre; me'n recordo perquè era el dia que jo feia setze anys. Estava assegut al fons del bar, esperant l'hora d'anar a la boxa, al Madison Square Garden, amb el pare. El meu pare es diu Andy LaMain, i era el propietari del Handy Andy's Bar and Grill, prop de la Novena Avinguda i el carrer Vint.

Abans només se'n deia Andy's Bar and Grill. Flanagan, el mosso, m'explicà que un dia un individu preguntà: «Què carall vol dir aquest nom de LaMain?» i el pare va dir: «És francès, això».

—Bé, i què vol dir en francès?

—Vol dir «la mà» —explicà el meu pare.

De la mà, en la meua llengua, com sabeu, en diem *the hand*; per això començà a anomenar el meu pare *Handy Andy*. Li va fer gràcia i ho posà al rètol. És millor aquest motiu que no el que em van posar a mi a l'escola. Em diuen *Froggy* perquè el meu pare és francès,¹ i ho troben d'allò més graciós perquè, tot i que no soc pas el més gran de la meua classe, soc el més alt i semblo més gran que tots.

¹ Els americans motegen de *froggy* els francesos. Sembla que això ve del fet que els francesos són afeccionats a menjar granotes (*frogs*).

De vegades entro en una classe nova i tothom calla, perquè es pensen que soc el professor. Després, quan veuen on m'assec, s'adonen que no ho soc, i llavors comencen a fer-me brometa i em-pipar-me. Els professors també em fan la vida impossible, perquè es pensen que soc més gran que els altres, només que ells m'anomenen pel meu nom de debò. Jo em dic George, George LaMain, com l'avi, però ell, l'avi, escrivia Georges amb s final, perquè venia de França i allà ho fan així.

El meu avi va ser tot un heroi. Quan esclatà la Primera Guerra Mundial, tot i que no hi tenia cap obligació, tornà a França per incorporar-se a l'exèrcit, i morí a la batalla de Verdun. Tinc un retrat d'ell, dret, d'uniforme, i sembla un tipus fort. El pare diu que l'avi no tenia mai por de res. Moltes vegades he pensat que quan esclati una altra guerra ja seré prou gran per posar-me un uniforme i potser moriré heroicament com l'avi.

Em penso que fins i tot hauria pogut ingressar a la Marina, en aquesta guerra passada, si m'ho hagués proposat. En el *Press* he llegit moltes vegades casos de minyons de catorze i quinze anys que hi van ingressar i ningú no sospità l'edat que tenien fins que la seva mare començà a cridar o reclamar-los. Això, a mi, no m'hauria pas deturat, perquè no tenia mare, i no m'hi havia d'encaparar, en això. Ja fa molt de temps que el pare m'explicà que la mare havia mort quan jo era molt menut.

Amb la pinta que faig em penso que no m'hauria costat gens d'incorporar-me a la Marina, si no és que em trobaven massa magre. Però quan el pare llegia coses d'un d'aquells minyons que s'incorporaven, s'enfadava molt, de manera que ja vaig veure que no li faria cap gràcia que jo els imités. Ell volia que em quedés al bar, per poder-me vigilar i que no em fiqués en embolics de cap mena.

El Bar and Grill és llargarut i molt estret, i de seguida que hi entres des del carrer ja ets davant el taulell. És tan estret que només que s'acumulin dos clients a la barra, ja els has de fregar l'esquena per passar cap al fons de l'establiment. Allà, al fons, hi ha la cuineta encastada a la paret i unes quantes taules i cadires velles. Flanagan, el cambrer, hi feia unes hamburgueses fantàstiques, en

aquesta cuina. Gruixudes, una mica crues, i amb una capa de ceba crua per damunt. També hi feia salsitxes de Frankfurt. A l'hora de sopar gairebé sempre em feia costelles amb mongetes, perquè jo sopava allà mateix.

Estava acabant de sopar quan entrà Al Judge. Aquell dia, per celebrar el meu aniversari, jo menjava bistec amb patates fregides, tot plegat regat amb una Coca-cola beguda directament de l'ampolla, perquè el pare no em deixava beure cervesa ni cap beguda forta. A mi ja m'anava bé, perquè la veritat és que la cervesa no m'agradava gens. Una vegada que el pare no hi era, Flanagan me'n va deixar tastar una mica i la vaig trobar fastigosa. Jo em pensava que havia de ser com l'*ale* fosca que Robin Hood bevia, perquè ho havia llegit i sabia que l'*ale* i la cervesa s'assemblen molt. I quan llegia que bevia *ale* fosca m'imaginava que devia tenir un gust com ara la cervesa de regalèssia, que és una bona beguda.

Flanagan s'alarmà, després d'haver-me deixat tastar la cervesa, perquè sabia com pensava el meu pare. El pare tampoc no em deixava fumar ni parlar de noies. Era molt estricte.

Però per celebrar el meu aniversari m'havia promès que ens portaria, a Frances i a mi, a veure boxa al Garden. Frances era la seva amiga. Es deia Frances Sedziaski, però era d'allò més bonica, i no com tantes poloneses. Només tenia el mal de burxar-me sempre: que si ja anava a missa, que si menjava prou, etc. Suposo que no se'n sabia estar, perquè era infermera de l'Hospital de Chelsea, i a còpia d'haver d'alimentar els malalts i de veure com el capellà els despatxava quan es morien, estava obsessionada amb tot allò.

Una vegada em va dir: «No menges prou i llegeixes massa. Valga'm Déu, ets una criatura, i ja sembles un vell». I sempre que podia em feia el sopar ella, a dalt. Tot a base d'enciam i tomàquets i coses així.

De vegades sortíem a passejar junts i els homes li feien l'ullet –era rossa i feia goig fins i tot vestida d'infermera–, i llavors ella es tornava tota vermella i em deia: «Ho veus? T'agradaria tornar-te com aquests? Quant de temps fa que no t'has confessat?». Com si jo fes alguna cosa!

Jo l'enganyava i li deia que feia una setmana o dues o li prometia confessar-me molt aviat. Ella ja ho sabia, que era mentida, però no podia assegurar-ho.

Haig de reconèixer una cosa a favor d'ella, tanmateix. Estava lirona pel pare. Cada dia passava pel bar almenys un cop, i quan tots dos tenien el dia lliure sortien sempre plegats. De tant en tant el pare em donava diners per passar el cap de setmana i ell feia un viatget. Jo suposava que Frances l'acompanyava, però això no era cosa meva. D'altra banda, m'agradava, dinar tot sol. Em passava un parell d'hores menjant i gairebé em llegia tot un llibre.

La primera vegada que el pare em va dir que aniríem a la boxa amb Frances no em va fer gaire gràcia, la veritat. Hi havia un combat entre Rocks Abruzzo i Joe Shotfield, i Rocks és un autèntic lleó, boxant. Ziu, blam! Un directe, a dormir!

Si Frances ens acompanyava i veia massa sang, per exemple, potser deia que allò era horrible i ens feia marxar. Per això, quan, dues setmanes més tard, el pare em va dir que Frances no ens acompanyaria, me'n vaig alegrar.

De tant en tant Frances i el pare discutien de valent, i llavors Frances desapareixia del mapa un parell de dies. Aquesta vegada feia més d'una setmana que no li vèiem el pèl, i vaig suposar que devien haver renyit de debò. En tot cas, no podien haver triat millor moment per fer-ho.

A mi no em feia res, de sopar al bar, en una de les taules del fons, perquè així podia llegir tot menjant. Aquell vespre que dic estava llegint un llibre que es titula *Kim* i és de Rudyard Kipling. Al començament no m'havia agradat gaire, però millorava a mesura que avançaves. Era sobre un noi indi que feia d'espia. No tenia por de res i era d'allò més eixerit. Jo guardava el llibre sota el taulell i en llegia un tros cada vespre, mentre sopava.

Estava tan distret llegint que no vaig sentir entrar Al Judge. Ni els altres tampoc. Després es va fer un silenci tan intens que vaig aixecar els ulls del llibre. El silenci pot arribar a ser tan sorollós com el soroll; ja m'enteneu, oi? Com quan van treure l'elevat de la NovenaAVINGUDA i de nit em costava d'adormir-me perquè els trens ja no feien trontollar els vidres de la meva finestra.

Vaig aixecar els ulls, doncs, i vaig veure l'home, dret, davant el taulell. Era alt, tenia els cabells grisos i ondulats i aquella cara greixosa que ja he dit. Portava un abric negre molt gruixut, descordat de dalt a baix, i un mocador de coll, blanc, que li penjava davant la pitrera. I duia un bastó a la mà.

Al seu costat hi havia Sam Schwartz, un repartidor del *Press*, força corpulent. Renega com un condemnat quan el quiosquer triga massa a comptar la recaptació del dia, però en aquell moment no deia res. Només estava dret allà, mirant el pare. I recolzat d'esquena a la porta hi havia un altre repartidor del diari, amb el nas tort, que no havia vist mai. Sé que era un repartidor perquè portava el davantal de feina amb les lletres *Daily Press* de color vermell. Hi havia sis o set clients habituals, drets davant el taulell, bevent, i tots van emmudir sobtadament. El silenci era tan absolut que les orelles em brunzien.

L'home alt del bastó gairebé no obria la boca per enraonar, de manera que era difícil d'entendre'l. Va dir al meu pare:

—Sou LaMain, oi?

I el pare va dir:

—Sí, Mr. Judge.

Així és com vaig saber que era Al Judge, perquè era un cognom no gens corrent, i tanmateix s'hi assemblava una mica, a la fotografia del diari.

—Sabeu per què he vingut, oi, LaMain? —digué.

Jo no havia vist mai el meu pare espantat davant res, però per la manera com va empal·lidir vaig comprendre que en aquell moment tenia por. Es limità a fer que sí amb el cap, mentre tothom el mirava sense dir ni mitja paraula.

Llavors Al Judge avançà cap a l'espai lliure de l'extrem del taulell, i vaig comprendre per què portava bastó. Coixejava d'una cama; no gaire, però prou per fer-lo caminar balancejant una mica. Apuntà el meu pare amb el bastó i va dir:

—Sortiu d'aquí, LaMain.

El pare mirà els individus de l'altra banda del taulell, però aquests es van limitar a mirar-lo, també. Es va passar una mà pel front, i fins i tot des del meu lloc vaig veure com la mà li tremo-

lava. Després es girà i em mirà, i no semblava el pare, en absolut. Generalment el pare sabia com calia fer les coses i no li feia por res; ara, en canvi, seguia palplantat i tremolant.

Vaig fer acció d'aixecar-me, però Sam Schwartz m'assenyalà amb l'índex, i Flanagan m'aferrà per les espatlles i m'obligà a seure altra vegada. En el fons me'n vaig alegrar. Potser hauria pogut empunyar l'ampolla i clavar un bon cop abans de caure vençut, o potser hauria pogut trencar el coll de l'ampolla i clavar-ne les punxes a la cara d'Al Judge abans que ell o Sam Schwartz m'eliminés de la baralla, però en el fons no en tenia gens de ganes, de fer-ho. No m'agraden, les baralles, ni prendre mal. Procuo resoldre les coses enraonant i, si no puc, tinc bones cames per córrer. Soc magre, però alt, i corro molt.

De manera que volia fer alguna cosa i alhora no volia fer res, i per dins m'adonava que em venien ganes de vomitar. Em vaig aguantar i la cosa es va resoldre amb un gran rot i un regust de Coca-cola a la boca. Però ningú no ho trobà divertit. Ni tan sols no em mirà ningú.

I mentrestant Al Judge seguia apuntant el meu pare amb el bastó, i, llavors, molt a poc a poc, el pare s'encaminà cap a l'extrem del taulell, sortí i es quedà plantat davant ell. Al Judge abaixà el bastó i s'hi estintolà.

—Traieu-vos la camisa, LaMain —va dir—. Vull veure-us la pell.

—Davant Déu, Mr. Judge... —començà a dir el pare, però Al Judge es limità a deixar anar una riallada breu i seca com un lladruc de foca.

—Davant meu —va dir.

El pare el mirà, i hi havia llàgrimes en els seus ulls. Llavors, tot d'una, van començar a brillar-ne dels meus i els vidres de les ulleres se'm van entelar de manera que ho veia tot borrós. Ni tan sols no vaig intentar netejar-me'ls. A través de la boirina vaig veure com el pare es treia el davantal pel cap i després la camisa. Tenia un forat molt gros en el davant de la samarreta, i se'l tapà amb la camisa, perquè no l'hi veiessin. Al Judge remenà el cap negativament.

—He dit la «pell» —feu.

El pare plegà curosament la camisa i la deixà damunt el taulell. Després es va treure la samarreta i es quedà allà palplantat, suant d'angúnia.

—Poseu-vos de quatre grapes, LaMain –digué Al Judge—. Enllestim-ho d'una vegada.

A l'altra banda dels vidres de la porta del carrer, els badocs s'empenyien per veure què passava a dins. Algú fins i tot va empènyer la porta, però el repartidor que jo no coneixia es limità a tancar amb baldó i es quedà allà, com els altres, igual que una estàtua.

Llavors Al Judge aixecà el bastó i el pare xisclà, de manera que vaig sentir com si em foradessin els timpans amb una agulla. Vaig tancar els ulls de seguida, i em semblà que no ho resistiria. Flanagan devia comprendre-ho, també, perquè m'obligà a acotar el cap contra la taula, amb tanta força que m'aixafà el nas i tota la cara em va fer mal. Però ni així no podia ofegar el record del cop de bastó i de la veu del meu pare.

Devia desmaiarme, suposo, perquè la primera cosa que recordo, després, va ser una gran remor de veus i de crits i un grup de persones que voltaven el meu pare, que romania ajagut a terra, bocaterrosa, amb el cap contra el sòcol del taulell.

Flanagan s'havia agenollat al seu costat. Amb una ampolla de whisky oberta li regava tota l'esquena. El pare era viu, encara, perquè gemegava sordament.

El més curiós del cas és que, quan em vaig poder incorporar i la cambra deixà de giravoltar al meu entorn, vaig pensar que allò era un somni. Vull dir que el pare devia haver sortit de darrere el taulell i devia haver relliscat, o potser algú li havia clavat un mal cop per sorpresa, com ja havia passat una vegada. Però era impossible que s'hagués posat de quatre grapes per deixar-se apallissar per Al Judge.

Era impossible, compreneu?

Però quan em vaig adonar que les ulleres se m'havien torçat en pegar de cap contra la taula, i vaig sentir que em feia mal el nas, i el coll, pel cop que m'havia clavat Flanagan, vaig comprendre que no, que no era un somni, sinó que era de debò, que havia passat allò.

I llavors vaig saber que havia de matar Al Judge.

2

Ho haig de dir en favor de Flanagan: no era precisament una bellesa, però era un home que resultava molt útil en qualsevol necessitat que et trobessis. Era tan vell que gairebé no li quedaven cabells: només una mena de ferradura de pèls d'un color blanc brut entorn del crani. I en lloc de dents de debò portava tota la dentadura postissa, a dalt i a baix, i quan s'excitava i començava a parlar massa de pressa, les dues peces de la dentadura es despenyien de l'encaix i començaven a petar com unes castanyoles fins que tornava a posar-se-les a lloc empenyent-les amb el dit.

Per això tots els habituals es divertien fent-lo sortir de polleguera fins que la dentadura li saltava, i llavors s'hi trencaven de riure. No era difícil treure'l de polleguera amb qualsevol tema que toquessis. Sobretot amb el de les dones. Començava a cridar que les dones tenen la culpa que el món vagi com va, amb la dentadura solta dins la boca, fins que estava a punt d'empassar-se-la i els clients es morien de riure. Llavors es posava la dentadura a lloc, agafava un exemplar de la revista *True Story*, se l'emportava a la comuna, i s'hi asseia fins que recobrava la serenitat.

Sempre havia desitjat d'escriure la història de la seva vida per a aquella revista, perquè deia que la gent aprendria molt, si la llegia, però mai no ho va fer. De vegades arribava a agafar paper i llapis, però mai no passà d'escriure: «La història de la meva vida»; de seguida entrava algú que demanava una cervesa o una copa o qualsevol cosa, i havia de tornar a la feina. Em penso que no arribarà a escriure-ho mai.

Ningú no l'anomenava d'altra manera que així: Flanagan. Treballava per al meu pare de sempre, que jo recordés, però mai no em volgué dir com es deia de nom. Ni al meu pare tampoc. Quan el pare li feia signar els documents oficials, d'Hisenda o així, es limitava a posar: X. Flanagan. El pare no s'hi encaparrava. Deia que tothom té dret a tenir un secret o altre.

Flanagan s'havia preocupat molt de mi quan jo era més petit. Ell va ser qui em va fer ingressar a l'OJC, perquè deia que no m'era bo allò de rodar pel bar en sortir de l'escola i llegir llibres tota l'estona. Jo llegia gairebé totes les obres de Rudyard Kipling i d'Alexandre Dumas i altres llibres igualment bons, i llegia totes les revistes i patufets que em queien a les mans. Aviat em vaig haver de posar ulleres, de tant llegir.

Això, a Flanagan, el preocupava, i per això em portà a OJC, que és l'Organització de Joventuts Catòliques del carrer 17, perquè allà feien esport i vida a l'aire lliure. Però a mi no em va fer el pes, i els altres minyons no em van acceptar. Sempre m'escollien el darrer per jugar en el seu equip, i jo feia veure que tant em feia, però a l'últim vaig deixar d'anar-hi.

Llavors Flanagan va veure en el metro un cartell que explicava els avantatges de l'escoltisme, i em portà als baixos de l'escola pública, i em vaig fer escolta. Però amb els escoltes em passà el mateix que amb l'OJC, i a més em trobava ridícul amb l'uniforme, perquè era més alt que els altres minyons. La cosa millor que tenien era el Manual de l'Escolta, ple de coses per llegir i d'il·lustracions. Me'l vaig llegir de cap a cap, i quan vaig deixar els escoltes vaig conservar el Manual. Encara ara m'agrada llegir-lo.

Quan vaig abandonar l'escoltisme, Flanagan es posà fet una fúria i va estar cridant al pare més d'una hora. El pare es limità a dir que seure i llegir era una de les millors maneres que ell sabia de no ficar-se en embolics, de manera que Flanagan ja no tornà a empipar-me.

Una vegada s'adonà que mirava fixament mentre omplia gots de cervesa i es va enfadar.

—Què mires, tu? —em digué.

—Miro com serveixes la cervesa —vaig dir jo—. M'agrada.

Potser es va pensar que li prenia el pèl, perquè mirà les cerveses i després em mirà a mi com hauria mirat un boig.

—Què és el que t'agrada?

—La manera com les bombolles puguen del cul del got quan l'omplis —vaig dir—. Puguen a poc a poc, i a l'últim es queden a dalt de tot.

—Estàs ben sonat —em va dir ell.

I no en va fer més cas. Però sospito que s'hi fixà i també acabà agradant-li, perquè de vegades el veia que mirava els gots quan els havia acabat d'omplir i remenava el cap.

En opinió de Flanagan, el pare era l'home més bo del món. Quan el pare no era al bar, acostumava a dir als clients habituals:

—Andy LaMain és un home ben plantat i eixerit, i és més intel·ligent que el Papa.

I si algú preguntava per què, deia:

—Perquè té la boca ben tancada.

De vegades el client li ho volia discutir, però Flanagan es limitava a dir-li:

—Apa, apa, que estàs ben sonat, tu també.

Jo li ho trobava molt bé, això, perquè estava completament d'acord amb ell, en allò. El pare era baix —jo li passava tot el cap— però era ben plantat i fort. Tenia els cabells negres i llisos, tot just una mica blanquinosos per davant, i un bigotet que es retallava ell mateix cada matí davant el mirall. I Flanagan tenia raó quan deia que el pare tenia la boca tancada. Era l'home menys xerraire que he conegut mai.

Es podia passar tot el dia darrere el taulell sense dir més que «hola» als clients habituals. Si els clients discutien de política o del tema que fos, ell se n'anava a l'altre extrem del taulell i es posava a llegir el diari. Generalment, si no hi havia feina o Flanagan bastava per atendre els clients, el pare es quedava mirant per la finestra.

Amb Frances feia el mateix. Frances l'agafava pel braç i li engegava un discurs de mitja hora, i quan ella callava el pare deia un parell de paraules, i llestos. Sospito que Frances més d'un cop pensà que el pare no l'escoltava, perquè una vegada que érem sols a dalt m'empregué així:

—Escolta, George –em va dir–, et volia preguntar una cosa, però que ha de quedar entre tu i jo i prou.

—Digues –vaig fer.

Frances es mossegava l'ungla del dit gros i em mirava com si rumiés la manera de dir-ho.

—Escolta –va dir a l'últim–, el teu pare no et parla mai de mi? Vull dir si parla de mi alguna vegada quan jo no hi soc?

—No –vaig fer jo.

Llavors ella s'espantà i va dir:

—Sobretot, George, recorda que això ha de quedar entre nosaltres dos i prou.

No calia que m'ho recordés, perquè de tota manera no ho hauria explicat pas. Vull dir que al pare no li deies res si no t'ho preguntava, i fins i tot en aquest cas no semblava que li interessés gaire. Un cop al mes, aproximadament, em deia: «Tot rutlla, a escola?» i jo deia que sí, que tot rutllava, i entre una vegada i l'altra tot just si em donava la meva assignació o em deia que havia d'anar a cal barber. Jo amb prou feines hi parlava, amb el pare. Em penso que em feia una mica de por.

Però en veure'l estenallat a terra, mentre Flanagan el ruixava amb whisky, tot es regirà dintre meu. Ja no em feia cap por. Ni em servia de res. Un individu havia sorgit del no-res, li havia clavat una allisada i l'home s'havia limitat a ajeure's i aguantar. Davant tothom s'havia tret la roba i s'havia deixat pegar com una criatura. Quan em vaig aixecar de la taula i vaig veure tothom voltant-lo i ell allà, ajagut, només vaig pensar una cosa: que si ell no es veia amb cor de tornar-s'hi, amb Al Judge, jo sí.

Ja no era una criatura, jo. Era gran. Més gran que tots aquells que romancejaven per allà, estúpidament bocabadats; perquè jo sabia una cosa que ells no sabien. Jo sabia que mataria Al Judge. El mataria immediatament perquè no hi hagués cap dubte de per què havia mort, però ho faria tan bé, amb tanta intel·ligència, que ningú del món no podria acusar-me.

I una altra cosa, la millor: Al Judge, abans de morir, havia de saber per què moria. Calia que s'agenollés davant meu com els jueus s'agenollaven davant els nazis abans que els matessin. I el fa-

ria bavejar davant meu abans d'enllestir-lo. Potser primer el faria despullar perquè els polis el trobessin així.

Només de pensar-hi ja em sentia l'home més gran del món. Tanmateix, tenia les ulleres torçades. Me les vaig ficar a la butxaca, i atansant-me al grup de badocs, vaig començar a empènyer-los cap a la porta.

—Fora d'aquí –vaig dir–. Fora d'aquí tothom.

Un d'ells començà de tornar-s'hi, però un altre el deturà.

—Té tota la raó –va dir–. Deixem-los sols.

Un per un, empenyent-se i girant-se encara per veure, van començar a sortir entre la munió que s'havia aplegat davant la porta del bar. El darrer client encara esgotà el vas de cervesa abans de sortir. Quan van haver sortit tots vaig empènyer la porta i la vaig tancar amb baldó. Després vaig tirar la persiana de la porta i la de la finestra, i vam quedar-nos sols.